

GSM BAZ İSTASYONLARININ SÖKÜLMESİNE DEVAM EDİLİYOR

Nusret GERÇEK

Elektronik Mühendisi

EMO Elektronik MEDAK Yönetim Kurulu Üyesi

Son olarak, Kadıköy- Moda'lı yurttaşların girişimi ile, yargıya taşınan GSM Baz istasyonu mahkeme kararıyla söküldü. Kadıköy Moda'da AYEDAŞ'ın aydınlatma direğine yerleştirilmiş olan GSM Baz istasyonu, BTK (Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu)'nın ilgili yönetmeliğine rağmen, hukuksuz bulundu. Kararın gerekçesinin bir bölümünde;

"Bir istasyon, yönetmeliğe uygun olarak çalışsa dahi, çevresine zarar veriyorsa, yönetmeliğe uygun olduğundan söz edilerek zarar verenin sorumluluktan kurtulması mümkün değildir. Hukuk yönetmeliğe değil, yasaya, genel hukuk kurallarına ve bu bağlamda sorumluluk hukukunun ilkelerine göre karar vermek zorundadır."

ifadesi yer almaktadır.

Diğer taraftan BTK'nın basında sık sık çıkan açıklamalarında, istasyonların limit değerlerinin düşük olduğu, sağlığa zararlı olduğunun ispatlanmadığı gibi kamuoyunu yanıltıcı bilgi verilmektedir.

BTK bardağın boş olan kısmını göstermektedir. GSM istasyonlarının, sağlığa zararlı olduğunun ispatlanamaması, sağlığa zararsız olduğunun ispatlanması anlamına geliyor mu? Bağımsız yargı, bu taraflı ifadelerin tuzağına düşmüyor.

BTK ise, hala gerçekleri örtmeyeceğini kabul edemiyor. Bugüne kadar çok sayıda istasyonun yargı kararı ile sökülmesinin sonuçlarını değerlendirmek istemiyor. Mevcut yönetmelikte, istasyonların, insan sağlığına zarar verebilecek muhtemel biyolojik etkilerini göz ardı etmektedir. İstasyon sökülerinin ciddi olarak, kaynak israfı boyutlarına doğru gitmekte olduğunu da umursamamaktadır. Nedeni ise, BTK'nın taraflı olmasıdır. Kuruluş amacı olarak, yürütme, kamu ve firmalar arasında tarafsız düzenleme kurumu olması gerekirken, uygulamada kamu menfaatleri göz ardı edilmektedir.

GSM baz istasyonlarının çalışması sonucu oluşan elektromanyetik dalgalar, ortamda Elektrik Alan oluşturmaktadır. Konu hakkında yapılan bilimsel çalışmalarda, Baz istasyonlarının iki tür etkisinin olduğu sonucuna varılmıştır

1- Isı Etkisi

Elektrik Alan'ın ısı etkisi hakkında, 1998 yılına kadar yapılmış olan bilimsel çalışmalar dikkate alınarak, ICNIRP (Uluslararası İyonlaştırılmayan Radyasyondan Korunma Komisyonu) tarafından maksimum ortam eşik değerleri belirlenmiştir. Örneğin 900 MHz frekans için, eşik (limit) değer 42 v/m dir. Bu değer ortam değeridir. Ortama, frekans gönderen kaç operatör var ise, bunların neden olduğu toplam, Elektrik Alan değeridir.

BAZ İSTASYONUNA YARGITAYDAN SÖKÜM KARARI

Kadıköy Moda İlköğretim Okulu'nun bulunduğu sokakta 2008 yılında kurulan baz istasyonundan rahatsız olan İnşaat Mühendisi A. Şerifoğlu, hukuk mücadelesini kazandı. Şerifoğlu'nun oturduğu binaya dört metre uzaklıkta olan baz istasyonu, Kadıköy 1. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin hükmünü onaylayan Yargıtay 4. Hukuk Dairesi'nin kararıyla söktürüldü. Yargıtay ayrıca, baz istasyonunun yaydığı radyasyonun referans değerlerinin altında olsa bile yerleşim alanlarında yarattığı radyasyondan dolayı bu alanlarda radyasyona maruz kalacak insanların sağlığının olumsuz yönde etkileneceğine hükmetti.

Türkiye'de de, bu konuda yetkilendirilmiş düzenleyici kurum olan BTK, 900 MHz frekansı için ortam eşik değerini 41.25 v/m olarak kabul etmiştir. Yine BTK, Türkiye'de bu konu ile ilgili 3 adet lisans olduğundan, her bir Lisans sahibi (GSM Operatörü) için, ortam değerinin ¼'ü olan 10.23 v/m eşik değerini kabul etmiştir.

Ancak, gerek BTK yayın ortamlarında, gerekse uluslararası yayınlarda ifade edildiği gibi, birçok Avrupa ülkelerinde ve Çin'de ortam eşik değerleri, BTK'nın, Türkiye için kabul ettiği değerlerin yaklaşık 10 kat altındadır. Örneğin, İsviçre'de 3.88 v/m, Lüksemburg'da 4 v/m, İtalya, Macaristan, Polonya, Rusya ve Bulgaristan'da 6 v/m, Çin'de 12 v/m'dir. Bu değerler ortam değerleridir. Bu ülkelerde de, ortam değeri operatör sayısına bölünerek, operatör başına Elektrik Alan eşik değeri belirlenmektedir. Örneğin, Rusya'da, 4 operatör var ise, operatör başına eşik değeri 1.5 v/m'dir.

BTK, elma ile armudu karşılaştırarak, Türkiye kamuoyunu ve yetkili kurumları yanıltmaya çalışmaktadır. Türkiye'de operatör başına kabul ettiği 10.23 v/m eşik değerini, İsviçre, Lüksemburg, İtalya, Macaristan, Polonya, Rusya ve Bulgaristan'ın, kabul ettiği 4 v/m veya 6 v/m ortam eşik değerleri ile karşılaştırmaktadır. Bu karşılaştırmada, arada çok fark olmadığını iddia etmektedir. Gerçekte ise karşılaştırılacak değerler, Türkiye'de uygulanan ortam eşik değeri olan 41.25 v/m ile yukarıda bahsi geçen Avrupa ülkelerinde uygulanan 4 veya 6 v/m ortam eşik değerleridir. Bu değerler karşılaştırıldığında, 10 kata varan fark mevcuttur.

2-Biyolojik Etkisi

GSM baz istasyonlarının oluşturduğu Elektrik Alan'ın, insan sağlığına olan biyolojik etkisi hakkında devam etmekte olan bilimsel çalışmalarda henüz sonuç alınamamıştır. Bu konuda kuvvetli şüpheler bulunduğundan, bilimsel çalışmalar devam etmektedir.

zarar doğurabilir. Çevredekiler için gelecek ve uzun zaman diliminde büyük endişe, psikolojik yapısında tedirginlik ve ümitsizlik yaratarak, kişilerin çalışmasını ve sağlık değerlerini olumsuz olarak etkileyecek ve zararlı sonuç doğuracaktır. Bir istasyon, yönetmeliğe uygun çalıştırılırsa dahi zarar veriyorsa, yönetmeliğe uygun olduğundan söz edilerek zarar verenin sorumluluğundan kurtulması mümkün değildir. Yönetmelik ve bu yönetmeliğe göre verilen sertifika, soyut bir belirlemeyi içermektedir. Mahkemeler, yönetmeliğe değil, yasaya, genel hukuk kurallarına ve bu bağlamda sorumluluk buğukunun ilkelerine göre karar vermek zorundadır.

Toplanan delillere ve tüm dosya kapsamına göre; dava konusu istasyonun konumu, yerleşim yerlerine ve davacının oturduğu yere yakınlığı itibarı ile uzun sürede kişi ve çevreye zarar vereceği ve istasyonun bulunduğu yerde kullanılmasının sakıncalı olduğu anlaşıldığından, yerleşim yerlerinden daha uzak ve uygun bir yere taşınmasını gerektirmektedir.

Açıklanan nedenlerle; davanın kabulüne ilişkin aşağıdaki hüküm kurulmuştur.

H Ü K Ü M :

- 1- Davanın KABULÜ ile dava konusu baz istasyonunun kurulu olduğu yerden kaldırılmasına,
  - 2- Harçlar Kanunu gereğince alınması gereken 17.15 TL ilam harcından peşin alınan 14.00 TL nin mahsubu ile bakiye 3,15 TL. harcın davalılardan tahsiline,
  - 3- Davacı tarafından yapılan ve aşağıda dökümü gösterilen 1.101,90 TL. yargılama gideri ile karar tarihinde yürürlükte bulunan Avukatlık Asgari Ücret Tarifeleri gereğince hesaplanan 1.000,00 TL. vekalet ücretinin davalılardan alınarak davacıya verilmesine,
- İlişkin, gerekçeli kararın tebliğ tarihinden itibaren 15 günlük süre içinde Yargıtay'da temyiz yolu açık olmak üzere verilen karar taraf vekillerinin yazılarını karşı açıkça okunup anlatıldı. 23.2.2010

KATİP

Davacı yargılama gideri

Teb. ve mür. gid.	112,50 TL
Keş. ve bil. ücret.	961,40 TL
P.H.	14,00 TL
B.V.	14,00 TL
Toplam	1.101,90 TL

Yukarıda ifade ettiğimiz gibi, bazı Avrupa ülkeleri ve Çin'in Elektrik Alan ortam eşik değerini, ICNIRP'nin belirlediği maksimum değer 10 kat aşağıda belirlenmesinin nedeni de, Elektrik Alan'ın henüz bilinmeyen biyolojik etkisine karşı ihtiyatlı davranmalarından ve ayrıca bu konuda ihtiyatlı davranmak, Birleşmiş Milletlerin İhtiyatlılık İlkesinin de uygulanmasıdır.

BM İhtiyatlılık İlkesi:

"İnsan sağlığına yönelik risklerin varlığı ya da boyutu hakkında bilimsel şüphe varsa, karar vericiler durumun tam olarak gerçekleşmesini ya da ciddileşmesini beklemeden gerekli önlemleri almalıdır. Toplum politikaları ihtiyatlılık ilkesine dayanmalıdır."

Ayrıca, Anayasamızın 56. Maddesi diyor ki:
"Herkes, sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşam hakkına sahiptir. Çevreyi geliştirmek, çevre sağlığını korumak ve çevre kirlenmesini önlemek devletin ve vatandaşların ödevidir."